

ARBEIDSRETTEN

DOM

Avsagt: 19. desember 2022

Saksnr.: 12/2022

Lnr.: AR-2022-42

Dommere: Tron Løkken Sundet
Eli Mette Jarbo
Marianne Jenum Hotvedt
Didrik Coucheron
Niels Selmer Schweigaard
Stein Johansen
Bent Ove Hanasand

Saken gjelder: Virkningstidspunkt for lukking av ytelsespensjon

---

Parat

Advokat Sigurd Øyvind Kambestad

mot

1. Næringslivets Hovedorganisasjon
2. Norwegian Pilot Services Norway AS

Advokat Torunn Margrethe Hardeland

DOM

- (1) Saken gjelder virkningstidspunkt for lukking av en ytelsesbasert pensjonsordning ved overgang til innskuddspensjonsordning. Problemstillingen er om tidspunktet for lukking av den ytelsesbaserte pensjonsordningen kan ligge i tid forut for enigheten om omdanning av pensjonsordningen.
- (2) Partene er bundet av Pilotavtalen mellom Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO)/NHO Luftfart/Norwegian Pilot Services Norway AS (NPSN) og YS/Parat/Norwegian Pilot Union (NPU). Tvisten gjelder Pilotavtalen 2017–2020.
- (3) Pensjon er regulert i avtalen § 11 punkt 2, jf. bilag B. De delene av bilag B som er relevante for saken lyder:

«Bilag B - Pensjonsbestemmelser

Selskapet skal ha en pensjonsordning i samsvar med lov om innskuddspensjon tegnet i et godkjent livforsikringsselskap, med innskudd på 7 % av pensjonsgrunnlaget inntil 7,1 G og 25,1 % av pensjonsgrunnlaget mellom 7,1 G og 12 G. Pensjonsgrunnlaget utgjøres av flygerens lønn. I pensjonsgrunnlaget medregnes ikke godtgjørelse for overtid, skattepliktige naturalytelser, utgiftsgodtgjørelse, eller andre varierende eller midlertidige tillegg. Pensjonsgrunnlaget begrenses oppad til 12 G. Egenandel utgjør 2 % av pensjonsgrunnlaget.

Gjeldende ytelsesbaserte foretakspensjonsordning lukkes for medlemmer som har 15 år eller mindre igjen til pliktig avgangsalder (f.t. 62 år) på tidspunktet for opprettelse av ny tjenestepensjonsordning som beskrevet i foregående avsnitt.

Rettigheter og innhold knyttet til denne ordningen er spesifisert i egen protokoll. Lukking for denne gruppen er frivillig. Øvrige medlemmer av gjeldende ytelsesbaserte foretakspensjonsordning overføres til innskuddspensjonsordningen i henhold til pensjonslovgivningens nærmere regler.»

- (4) NPSN er arbeidsgiver for et flertall av flygerne i Norwegian-konsernet. NPSN ble stiftet i 2014. Pilotene ble virksomhetsoverdratt fra Norwegian Air Norway AS (NAN) 6. mars 2015. Norwegian-konsernet er organisert i tre forretningsområder; drift, personell og tjenester. Morselskapet er Norwegian Air Shuttle ASA. Driftsselskapene (AOC-selskaper) står for selve flyvirksomheten. Flygerne og kabinpersonalet er ansatt i separate selskaper innenfor området personell og tjenester. NPSN leier ut flygere til Norwegian Crew Services AS, som i sin tur sørger for bemanning til de ulike driftsselskapene.
- (5) **Kort om tariffhistorien**
- (6) Etter bilag B i overenskomsten mellom NHO/NHO Luftfart/Norwegian Air Shuttle ASA (NAS) og YS/Parat/Norwegian Air Shuttle flygerforening for perioden 2010–2012 gjaldt en ytelsespensjonsordning for pilotene i Norwegian. Arbeidsgiver avvirket denne og

erstattet den med en innskuddspensjonsordning fra 1. desember 2012. Omdanningen ble kjent tariffstridig ved Arbeidsrettens dom 5. juni 2013 (ARD-2013-204).

- (7) Det ble inngått ny pensjonsavtale med DNB, og ytelsespensjonsordningen ble gjeninnført med virkning fra 1. november 2013. Innskuddspensjonsordningen ble avviklet 31. oktober 2013. Det ble i tillegg opprettet en pensjonsordning som gikk over selskapets drift med virkning fra 1. desember 2012. Denne driftspensjonsordningen skulle reparere tariffbruddet og sikre at pilotene som ble tatt ut av ytelsespensjonsordningen, ikke led økonomisk tap. Ordningen gjaldt for piloter i NAN som var ansatt i NAS i Norge og Danmark per 31. oktober 2013, og for norske og danske piloter som var ansatt per 1. desember 2012, men sluttet før 31. oktober 2013. Det ble også inngått en avtale om pantesikring av driftspensjonsordningen mellom NAN, selskapet Ny Pensjon AS og de ansatte i NAN.
- (8) Ved reforhandling av Pilotavtalen i 2014/2015 kom partene til enighet om en overgang fra ytelsespensjon til innskuddspensjon. Endringen ble gjennomført i 2015. Ytelsesordningen ble lukket for ansatte med 15 år eller mindre igjen til pensjonsalder. I enighetsdokument 10. mars 2015 var teksten i bilag B *Pensjon* inntatt, og det fremgikk i punkt 12 *Varighet* at «[a]lle tre pilotavtalene gjelder fra 1. november 2014 til 31. oktober 2017».
- (9) NPSN sendte aksept for omdanning fra ytelsespensjon til innskuddspensjon til DNB, datert 28. april 2015. DNB gjennomførte den faktiske omdanningen 22. juni 2015.
- (10) Bilag B er ikke endret i tariffrevisjonene i 2017/2018 eller i 2020/2021.
- (11) **Bakgrunn for tvisten**
- (12) Tvisten har sin bakgrunn i endringene i bilag B i tarifforhandlingene i 2015 da det ble avtalt overgang fra ytelsesbasert pensjon til innskuddspensjon. NPU gjorde gjeldende at formuleringen «på tidspunktet for opprettelsen» innebar at det da avtalen ble inngått ikke var fastsatt et konkret tidspunkt for iverksettelse. Formuleringen siktet til det senere tidspunktet for avtalen mellom NPSN og DNB om faktisk opprettelse av pensjonsordningen. Norwegian gjorde gjeldende at tidspunktet for omdanning av pensjonsordningen var virkningstidspunktet for tariffavtalen.
- (13) Pilotavtalen 2012–2013 ble sagt opp per 31. oktober 2014. Partene forhandlet utover høsten, men kom ikke til enighet. Pensjon var en viktig del av forhandlingene. Streik ble iverksatt fra 28. februar 2015. Den omtvistede formuleringen kom inn etter forslag fra arbeidsgiversiden og ble tatt inn i enighetsdokument 10. mars 2015.

- (14) Tvisteforhandlinger mellom de lokale partene ble gjennomført i juni 2018. I protokollen heter det blant annet:

«NPU anførte:

NPU er av den oppfatning at uttrykket "*på tidspunkt for opprettelse av ny tjenstepensjonsordning*", peker fremover i tid og er et annet enn virkningstidspunktet for ny tariffavtale. Ordlyden stenger for utelukkning av dem som på det fremtidige "*tidspunkt for opprettelse*" ville ha mindre enn 15 år igjen til 62 år (fylt 47 år).

Selve *opprettelsestidspunktet* måtte nødvendigvis ligge i fremtiden. Ordlyden, sammenhengen og det faktum at samtlige på det tidspunktet var omfattet av ytelsespensjonsordningen, gir tilstrekkelig holdepunkt for at de som hadde fylt 47 år på opprettelsestidspunktet skulle inngå i lukkingen. NPU mener derfor at alle som på det tidspunkt PSN fikk opprettet ny tjenstepensjonsordning hadde fylt 47 år, skal inngå i den lukkede ordningen. Etter NPUs syn støttes denne forståelse også av bransjepraksis som innebærer at en ordning lukkes for fremtiden og ikke med tilbakevirkende kraft. Dette gjelder uavhengig av det *virkningstidspunkt* for ordningen PSN klarte å få forsikringselskapet med på i forbindelse med opprettelsen den 22. juni 2015.

NPS anførte:

NPS vil understreke at forhandlingene om opprettelsen av ny innskuddsbasert pensjonsordning og lukking av eksisterende ytelsesbasert pensjonsordning knyttet seg til K-14 med virkningstidspunkt fra 1. november 2014. Ordlyden i enighetsdokumentets pkt. 9 erstattet pilotavtalens Bilag B mht. pensjon, og var således en del av K-14 som skulle gjelde fra 1. november 2014, jf. enighetsdokumentets pkt. 12: '*Alle tre pilotavtalene gjelder fra 1. november 2014 til 31. oktober 2017*'.

Det ble i forhandlingene ikke diskutert noe annet virkningstidspunkt for endringene som gjaldt pensjonsordningen. Noen forutsetning fra Parat/NPU om et annet tidspunkt for iverksettelse av forhandlingsresultatet for pensjon, enn for pilotavtalen generelt, ble heller ikke klargjort overfor NHO Luftfart og NPS. Tvert imot var arbeidsgiver av den klare oppfatning at virkningstidspunktet for ny, innskuddsbasert pensjonsordning ville være fra virkningstidspunktet for ny pilotavtale, nemlig 1. november 2014. Av det følger at også lukking skjer med virkning fra samme tidspunkt. At gjennomføringen praktisk skjer fra et senere tidspunkt, her 22. juni 2015, ligger i sakens natur. Det er normalt at opprettelse av pensjonsordninger skjer med virkning fra et forhåndsdefinert tidspunkt, som gjerne vil være noe tilbake i tid.

I tillegg vil NPS for ordens skyld nevne at lov om foretakspensjon § 15-6 åpner for at en ytelsesordning kan lukkes, enten for alle medlemmer på tidspunktet for opprettelse av innskuddsordningen, eller bare for medlemmer med 15 år *Ikke så rart* igjen til pensjonsalder. Slik NPS ser det er det ikke anledning til å benytte et annet tidspunkt for fastsettelse av alder enn det faktiske virkningstidspunktet. Vurderingen av hvem som har 15 år eller mindre igjen til pensjonsalder må med andre ord være sammenfallende med det faktiske tidspunkt ordningen skal gjelde fra, i dette tilfellet 1. november 2014. Når ytelsesordningen er lukket, er det etter pensjonsregelverket ikke anledning til å ta ytterligere medlemmer inn i ordningen.

Synspunktene til NPU om at enighetsdokumentet av 10. mars 2015 synes å peke fremover i tid med hensyn til opprettelse av ny innskuddsordning må henge sammen med at det administrative arbeidet gjenstod på dette tidspunktet. NPS kan ikke se hvordan opprettelsestidspunktet kan tolkes som noe annet enn det tidspunkt ordningen faktisk gjelder fra.

Partene kom ikke til enighet.»

- (15) Parat og NHO Luftfart forhandlet 28. juni 2018. Det ble vist til den lokale tvisteprotokollen, og partene kom ikke til enighet. Tvisteforhandlinger mellom YS og NHO ble gjennomført 18. oktober 2018. I tvisteprotokollen står det blant annet:

«NHO er av den oppfatning [at] opprettelsestidspunktet for pensjonsordningen er det samme som virkningstidspunktet for tariffavtalen, altså 1.11.2014 og at det var en felles partsforståelse om dette. Denne underbygges av at de lokale tillitsvalgte ikke før i 2018 hevdet at opprettelsestidspunktet var et annet. Dette til tross for at det våren 2015 ble avholdt møter og sendt ut informasjon hvor det fremkom at ordningen ble opprettet med virkning fra 1.11.2014.

Lov om tjenestepensjon er til hinder for at man har ett opprettelsestidspunkt for ordningen og et tidspunkt for vurderingen av 47 års grensen for hvem som kan forbli i den lukkede ordningen. Opprettelsestidspunktet må være det samme for alle. Utover dette vises til lokal tvisteprotokoll og tvisteprotokoll mellom NHO luftfart og Parat.

YS viser til lokal tvisteprotokoll og protokoll mellom NHO Luftfart og Parat, begge fra juni 2018, og opprettholder de synspunkter som fremkommer av disse.»

- (16) Parat tok ut stevning for Arbeidsretten 25. mars 2022. YS overdro søksmålsretten til Parat 25. november 2021. NHO innga tilsvaer 16. mai 2022. Hovedforhandling ble gjennomført 29. november til 2. desember 2022. Tre partsrepresentanter og åtte vitner avga forklaring. Det ble for øvrig fremlagt slik dokumentasjon som fremgår av rettsboken.
- (17) **Partenes påstandsgrunnlag og påstander**
- (18) *Parat* har i korte trekk anført:
- (19) Ordlyden i Bilag B stenger for utelukkning av dem som på tidspunktet for ikrafttredelse av overenskomsten hadde mindre enn 15 år igjen til fylte 62 år. Uttrykket «på tidspunktet for opprettelsen av ny tjenestepensjonsordning» peker fremover i tid og er et annet tidspunkt enn virkningstidspunktet for tariffavtalen. Saken handler om beskyttelse av opptjente rettigheter. Det vil være merkbart økonomisk for arbeidstakerne dette gjelder hvis de ikke får med seg alle opptjente pensjonsrettigheter.
- (20) Lukking av gammel pensjonsordning og opprettelse av ny må skje på samme tidspunkt. En virksomhet kan bare ha én pensjonsordning, jf. foretakspensjonsloven § 15-6. Innskuddspensjonsordningen ble faktisk opprettet 22. juni 2015. Det er dermed først fra dette tidspunktet ytelsespensjonsordningen kan lukkes.
- (21) Spørsmålet om pensjon var i utgangspunktet ikke sentralt i forhandlingene om revisjon av Pilotavtalen 2014/2015, men ble viktig for å få slutt på streiken våren 2015. Diskusjonen mellom partene handlet om vilkårene for lukking og for den nye innskuddspensjonsordningen, ikke om virkningstidspunktet. Pilotene ønsket at ytelsesordningen skulle vare lengst mulig og at den nye ordningen skulle gi en best mulig pensjonsordning.
- (22) Den omtvistede formuleringen var foreslått av arbeidsgiver. Ordlyden er den samme som i foretakspensjonsloven § 15-6 tredje ledd første setning. Det var ingen diskusjon mellom partene på dette punktet.

- (23) Det var ikke avgjørende for NPU og Parat at tidspunktet for omdanning av pensjonsordningen i praksis ble overlatt til arbeidsgiver. Pilotene ønsket å beholde ytelsespensjonsordningen så lenge som mulig, og hadde derfor ingen interesse i at omdanningen skulle skje på et tidligst mulig tidspunkt.
- (24) I en ytelsespensjonsordning er det lineær opptjening slik at man opptjener mer pensjon for hver dag. For pilotene var det ingen grunn til å gå med på en pensjonsordning med dårligere vilkår med tilbakevirkende kraft. Det var ingen foranledning for dem til å forstå ordlyden på den måten. Dersom det var overenskomstens virkningstidspunkt som skulle gjelde, var det ingen grunn til å ha en særskilt regulering av tidspunktet i Bilag B.
- (25) Det er ingenting i veien for å etablere en endret pensjonsordning med tilbakevirkende kraft hvis partene er enige om det, og det ikke strider mot lov.
- (26) Ordlyden må forstås i lys av pensjonslovgivningen, som blir et tungtveiende tolkningsmoment. Bestemmelsen må tolkes slik at den ikke strider mot ufravikelig lov. Ifølge foretakspensjonsloven § 5-8 andre ledd kan det ikke gjennomføres endringer i allerede opptjente pensjonsrettigheter, jf. merknader til § 5-8 i Ot.prp. nr. 47 (1998-1999). Det betyr at tidspunktet for lukking ikke kan være forut for tidspunktet for den faktiske gjennomføringen av den nye pensjonsordningen.
- (27) Praksis som det er vist til gjelder bare opprettelse av pensjonsordninger. Det er ikke lagt frem eksempler på tilbakevirkning i forbindelse med lukking av pensjonsordninger.
- (28) Det er nedlagt slik påstand:
- «1. Pilotavtalen bilag B, Pensjon i Norge, annet ledd, skal forstås slik at lukkingen for ansatte som fylte 62 år innen 15 år gjaldt fra det tidspunkt det ble inngått avtale om ny tjenstepensjonsordning mellom arbeidsgiver og DnB forsikring.**
- 2. Pilot Services Norway AS plikter å endre virkningstidspunktet for overgang fra ytelsesbasert pensjon til innskuddspensjon i tråd med påstandens punkt 1.»**
- (29) *Næringslivets Hovedorganisasjon og Norwegian Pilot Services Norway AS* har i korte trekk anført:
- (30) Partene har avtalt at pilotene skulle overføres fra ytelsesbasert til innskuddsbasert pensjonsordning fra 1. november 2014. Den gjeldende ytelsesbaserte pensjonsordningen skulle lukkes fra samme tidspunkt for medlemmene som hadde 15 år eller mindre igjen til pensjonsalder. Dette følger av en naturlig forståelse av ordlyden i Pilotavtalen og støttes av bestemmelsens formål, systembetragtninger, tariffhistorie og praksis mellom partene. Uttrykket «tidspunktet for opprettelse» er ikke en angivelse av virkningstidspunktet, men en angivelse av hvem som skal omfattes av lukkingen.

- (31) Det må være sammenfall i tid mellom opprettelse av innskuddspensjon og lukking av ytelsespensjon. Datoen 22. juni 2015 er et tilfeldig, administrativt bestemt tidspunkt. Det er ikke sannsynlig at partene har overlatt ansvaret for tidspunktet for overgang fra ytelsesbasert til innskuddsbasert pensjon til arbeidsgiver og DNB.
- (32) Ordlyden i Pilotavtalen og i enighetsdokumentet 10. mars 2015, samt den fremlagte dokumentasjon om iverksettelse av innskuddspensjonsordningen fra DNB, viser at 1. november 2014 er det avtalte skjæringstidspunktet. Det samme tidspunktet fremkom i informasjonen som ble gitt til pilotene i juni 2015, og i senere e-postutveksling mellom NPSN, DNB og Norwegian Insurance Partner (NIP), som var rådgiver for Parat. Det er også 1. november 2014 som er lagt til grunn i kontrollrapporter fra NIP.
- (33) Den skriftlige dokumentasjonen bekreftes av parts- og vitneforklaringer. Partenes praksis og etterfølgende opptreden underbygger at ytelsespensjonsordningen skulle lukkes fra 1. november 2014.
- (34) Foretakspensjonsloven § 5-8 kan ikke tas til inntekt for at partene har avtalt den helt tilfeldige datoen 22. juni 2015 som skjæringstidspunkt. Paragraf 5-8 videreførte regelverket fra 1968, da man bare hadde ytelsespensjon å forholde seg til. Bestemmelsen gjaldt endringer i pensjonsplan for ytelsespensjon.
- (35) Hvis Arbeidsretten skulle gi saksøker medhold, kan det ikke legges til grunn at partene har avtalt et senere tidspunkt enn 28. april 2015, som var da arbeidsgiver sendte aksept til DNB for omdanning fra ytelsespensjon til innskuddspensjon.
- (36) NHO og NPSN må uansett frifinnes på grunnlag av passivitet. NPU og Parat ga først i juni 2018, mer enn tre år etter at ytelsespensjonsordningen var lukket, uttrykk for at det skulle legges til grunn et annet tidspunkt for lukkingen enn 1. november 2014. Det har deretter gått nærmere tre og et halvt år fra tvisteforhandlingene til stevning ble tatt ut.
- (37) Det er nedlagt slik påstand:
- «Næringslivets Hovedorganisasjon og Norwegian Pilot Services Norway AS frifinnes.»
- (38) **Arbeidsrettens merknader**
- (39) Arbeidsrettens flertall, dommerne *Sundet, Jarbo, Hotvedt, Coucheron, Schweigaard og Hanasand*, har kommet til at Næringslivets Hovedorganisasjon og Norwegian Pilot Services Norge AS må frifinnes, og vil bemerke:
- (40) I henhold til enighetsdokument 10. mars 2015 trådte Pilotavtalen 2014–2017 i kraft 1. november 2014 og hadde varighet til 31. oktober 2017. Utgangspunktet er at rettigheter og

plikter etableres eller videreføres i henhold til en tariffavtales virkningstidspunkt og varighet. Spørsmålet er om et annet virkningstidspunkt skal legges til grunn når det gjelder omdanning av pensjonsordningene i Pilotavtalen bilag B.

- (41) Parat og NPUs tolkning innebærer at det ikke ble fastsatt noe konkret tidspunkt for omdanning av pensjonsordningen. Etter flertallets oppfatning fremstår det ikke som sannsynlig at partene skulle ha overlatt til arbeidsgiver eller til DNB som leverandør av pensjonsforsikringen, å fastsette tidspunktet for omdanning av pensjonsordningen, som har så stor betydning for begge parter. Flertallet peker i denne sammenheng på at det må være sammenfall i tid mellom opprettelse av ny innskuddspensjon og lukking av ytelsespensjon. I dette tilfellet bygger opprettelsen av ordningen på det tariffpartene bestemte for ny tariffperiode. Det taler for at lukking og opprettelse følger tariffperioden.
- (42) Den omtvistede formuleringen, «på tidspunktet for opprettelse av ny tjenestepensjonsordning», står i bilag B andre ledd hvor bestemmelsen om lukking av den gjeldende pensjonsordningen er inntatt. Andre ledd lyder:
- «Gjeldende ytelsesbaserte foretakspensjonsordning lukkes for medlemmer som har 15 år eller mindre igjen til pliktig avgangsalder (f.t. 62 år) på tidspunktet for opprettelse av ny tjenestepensjonsordning som beskrevet i foregående avsnitt.»**
- (43) Første ledd i bilag B inneholder vilkårene for den nye innskuddspensjonsordningen.
- (44) Slik flertallet ser det, gir ikke ordlyden grunnlag for å fravike utgangspunktet om at det er overenskomstens virkningstidspunkt som må legges til grunn også i denne sammenheng. Andre ledd gjelder lukking av gjeldende pensjonsordning. Det er mest nærliggende å forstå ordlyden slik at «på tidspunktet for opprettelsen» ikke er en angivelse av tidspunktet for opprettelse og lukking av pensjonsordningene i seg selv, men en del av angivelsen av hvem som skal omfattes av lukkingen.
- (45) Omdanning av pensjonsordningen kom inn i Pilotavtalen etter tariffforhandlingene høsten 2014 og våren 2015. Tariffoppgjøret gikk til mekling. Meklingen endte med brudd. Streiken ble avblåst etter enighet om ny Pilotavtale 10. mars 2015. Pensjon var tema i store deler av disse forhandlingene, og ble etter det opplyste sentralt for å få en løsning på streiken. Det var imidlertid vilkårene for lukking av ytelsespensjonen og for innskuddspensjonsordningen som var hovedspørsmålene. Partene er enige om at virkningstidspunkt for omdanning av pensjonsordningen ikke ble diskutert særskilt. Det kan dermed ikke på grunnlag av forhandlinger og mekling fastslås noen partsenighet om dette spørsmålet.

- (46) Partenes opptreden i etterkant av enigheten 10. mars 2015 gir, etter Arbeidsrettens syn, et klart inntrykk av at det ikke hos noen av partene forelå en oppfatning om at det skulle gjelde et avvikende virkningstidspunkt for endringen i pensjonsordningen. I mars 2015 sendte NPU ut informasjon om resultatet av tariffoppgjøret til sine medlemmer i forbindelse med uravstemningen. Det ble orientert om omdanning av pensjonsordningen og om virkningstidspunktet for overenskomsten, uten at det ble tatt noen spesielle forbehold for avvikende virkningstidspunkt for pensjon. I april 2015 sendte NPSN «Aksept omdanning fra Ytelsespensjon til innskuddspensjon» til DNB. Omdanningstidspunktet ble oppgitt å være 1. november 2014. I mai 2015 samarbeidet DNB med partene om å utarbeide informasjon til ansatte som skulle overføres til innskuddspensjon, hvor 1. november 2014 ble oppgitt som virkningstidspunkt. Denne informasjonen skulle også brukes i flere såkalte «basemøter», det vil si informasjonsmøter med pilotene. Den 25. juni 2015 ble det sendt ut informasjonsbrev fra DNB til pilotene om omdannelsen av pensjonsordningen, med virkningstidspunktet oppgitt til 1. november 2014.
- (47) DNB og NIP, pensjonsrådgiver for Parat, har fått oppgitt og lagt til grunn 1. november 2014 som virkningstidspunktet for pensjonsomdanningen. I sin vitneforklaring sa administrerende direktør i NIP at han bygget på den informasjonen han fikk fra partene, og at det ikke var hans primære oppgave å kontrollere den.
- (48) Parts- og vitneforklaringer fra saksøkersiden har pekt på at det er fast praksis i tarifforhold at når tarifforhandlinger ender i streik, så får tillegg først virkning fra streikens avslutning. I vår sak skulle det tilsi at virkningstidspunktet for omdanning av pensjonsordningen er 10. mars 2015. Samme praksis følges som hovedregel også når en konflikt avsluttes med tvungen lønnsnemnd, da gjerne slik at lønnstillegg først gis fra streikens avslutning, jf. AR-2022-8. Henvisninger til at det er praksis for dette, er bare et uttrykk for at det kan avtales. Det fremgår ingen slike avtalte forbehold av enighetsdokumentet 10. mars 2015 for noen deler av overenskomsten. Ut fra gjennomgangen foran er det heller ikke grunnlag for å innfortolke en slik begrensning.
- (49) NPU og Parat har anført at foretakspensjonsloven § 5-8 må få betydning for forståelsen av Pilotavtalen fordi det vil være i strid med § 5-8 andre ledd å gjennomføre endringer i allerede opptjente pensjonsrettigheter med tilbakevirkende kraft. I henhold til foretakspensjonsloven §§ 4-2 og 4-3 opptjenes ytelsespensjon dag for dag. En forkorting av opptjeningsperioden, som lukking med tilbakevirkende kraft medfører, vil dermed gi rettighetstap.

- (50) Administrerende direktør i NIP har uttalt i sin vitneforklaring at han i sin mangeårige praksis ikke hadde inngått avtaler om omdanning av pensjonsordninger med tilbakevirkende kraft. Han viste til at slike omdanningsprosesser kan ta opptil 5 år. Det var hans oppfatning at både foretakspensjonsloven § 5-8 og ufravikelig bransjepraksis var til hinder for tilbakevirkning. Det vanlige er at det treffes en beslutning om omdanning og at beslutningen settes i kraft fra måneden etter. Etter hans syn er det ikke mulig å lukke en pensjonsordning med tilbakevirkende kraft.
- (51) Fagsjef i DNB opplyste i sin vitneforklaring at det i deres fagsystemer ikke vil kunne settes opprettelsesdato frem i tid. Det ville gjøre det umulig å foreta korrekte beregninger. DNB forholder seg til dato som oppgis fra virksomheten. Når det bestilles en ny eller endret pensjonsordning, er det kunden som bestemmer etableringsdatoen. DNB får opplysninger om lønn, ansettelse, stilling mv., og oppretter ordningen teknisk. Arbeidstakere får rettigheten fra den avtalte datoen, uavhengig av kapasiteten hos DNB.
- (52) Foretakspensjonsloven § 5-8 har overskriften «Endring av pensjonsytelsen» og lyder:

«(1) Regulering av pensjonsytelsene kan skje ved endring av pensjonsplanen i samsvar med bestemmelsene i loven her.

(2) Det kan ikke gjennomføres endringer i pensjonsytelsene som medfører reduksjon av medlemmers rett til opptjent pensjon eller av premiereserve knyttet til opptjent pensjon på tidspunktet for endringen.

(3) Det kan ikke foretas endring av beregningsgrunnlaget for pensjonsordningen som medfører reduksjon av medlemmers rett til opptjent pensjon eller av premiereserve knyttet til opptjent pensjon på tidspunktet for endringen.»

- (53) I merknaden til bestemmelsen i Ot.prp. nr. 47 (1998-1999) heter det:

«Paragrafen fastsetter at det ikke kan foretas endringer verken i pensjonsytelsene eller beregningsgrunnlaget for pensjonsordningen som fører til reduksjon av medlemmenes opptjente rettigheter og tilhørende premiereserve. Bestemmelsene viderefører gjeldende rett. Det følger av 1968-reglene § 13 nr 1 første ledd at det ikke er adgang til å endre pensjonsplanen slik at medlemmenes opptjente pensjon reduseres, jf «eiendomsrett til opptjent pensjon».»

- (54) Bestemmelsen gjelder endring av pensjon på grunnlag av endring av pensjonsplan. Utvalget som utarbeidet forslag til ny foretakspensjonslov understreket som et sentralt prinsipp at opptjente pensjonsrettigheter ikke kan angripes, jf. Ot.prp. nr. 47 (1998-1999) punkt 7.2.
- (55) Foretakspensjonsloven gjelder i henhold til lovens § 1 for foretakspensjonsordninger og foretak som har eller oppretter slik pensjonsordning. Det vil si at den gjelder direkte for NPSN og DNB. Loven regulerer ikke kontraktsforholdet mellom arbeidsgiver og de

ansatte, og sier heller ikke hva som skal regnes som tidspunkt for endringen ved overgang mellom ulike pensjonsordninger. Eventuelle vilkår eller forpliktelser som måtte følge av arbeidsavtale eller på annet grunnlag, som går ut over rettigheter og forpliktelser som følger av foretakspensjonsloven, er et forhold mellom arbeidsgiver og arbeidstaker. Det er ingen holdepunkter for at foretakspensjonsloven § 5-8 tar sikte på situasjonen der endring i pensjonsordningen kommer som en følge av tariffavtale som er inngått med de tillitsvalgte, etter ordinære tariffrettslige prinsipper. Bestemmelsen i § 5-8 gir derfor ikke grunnlag for en annen tolking av Pilotavtalen.

- (56) Med det resultat flertallet er kommet til, er det ikke nødvendig å ta stilling til saksøktes anførsel om passivitet.
- (57) Arbeidsrettens mindretall, dommer *Johansen*, er enig med flertallet med hensyn til at utgangspunktet må være overenskomstens virkningstidspunkt når partene ikke har avtalt et avvikende virkningstidspunkt for omdanning av pensjonsordningen. Mindretallet har likevel kommet til at virkningstidspunktet for omdanning av pensjonsordningen i saken her ikke kan settes lenger tilbake enn til 10. mars 2015, da streiken ble avsluttet og partene var enige om innholdet i Pilotavtalen 2014–2017. Parat og NPU må derfor gis delvis medhold i sine påstander.
- (58) Det er etablert tariffpraksis at når enighet i tariffrevisjoner kommer etter en streik, så vil en del av rettighetene som følger av tariffavtalen først gis virkning fra etter streiken. Det er ikke nødvendig at dette er særskilt avtalt mellom partene. Forskjøvet virkningstidspunkt etter streik er vanlig for lønnstillegg, men må også få betydning for andre økonomiske rettigheter som følger av avtalen. Mindretallet vil i tillegg peke på at det i lys av bestemmelsen i foretakspensjonsloven § 5-8 andre ledd, kan være mest naturlig å legge 10. mars 2015 til grunn for omdanning av pensjonsordningen.
- (59) Dommen er avsagt i tråd med flertallets syn. Dommen er avsagt med slik dissens som fremgår foran.

SLUTNING

De saksøkte frifinnes.

Tron Løkken Sundet
(sign.)

Eli Mette Jarbo
(sign.)

Marianne Jenum Hotvedt
(sign.)

Didrik Coucheron
(sign.)

Niels Selmer Schweigaard
(sign.)

Stein Johansen
(sign.)

Bent Ove Hanasand
(sign.)

Rett utskrift bekrefte: